

PRO ZUID-HOLLAND

Deelname waterschapsverkiezingen 2027

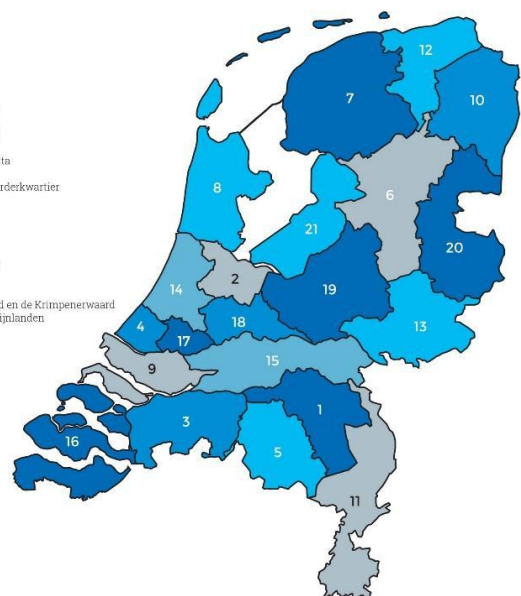
Na de fusie van GroenLinks en PvdA moeten we als partij ook een besluit nemen over hoe we de 2027 waterschapsverkiezingen in gaan. Als provinciale besturen vinden wij het belangrijk onze leden hierover goed te informeren. We zijn een brede volkspartij, die streeft naar een rechtvaardige samenleving waarin onze idealen van gelijkwaardigheid, een groene en gezonde planeet tot uitvoering zijn gekomen. Daar zetten we ons ook voor in bij de waterschappen. Hoe we als nieuwe partij gaan deelnemen aan de verkiezingen ligt op dit moment nog niet vast. U krijgt een keuze voorgelegd tussen deelname aan de waterschapsverkiezingen via een eigen lijst (Progressief Nederland) of via een gezamenlijke lijst, met als naam PRO, Water Natuurlijk, D66 en Volt / dan wel Water Natuurlijk, PRO, D66 en Volt.



UNIE VAN WATERSCHAPPEN

LEGENDA

1. Waterschap Aa en Maas
2. Waterschap Amstel, Gooi en Vecht
3. Waterschap Brabantse Delta
4. Hoogheemraadschap van Delfland
5. Waterschap De Dommel
6. Waterschap Drents Overijsselse Delta
7. Waterschap Fryslân
8. Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier
9. Waterschap Hollandse Delta
10. Waterschap Hunze en Aa's
11. Waterschap Limburg
12. Waterschap Noorderzijlvest
13. Waterschap Rijn en IJssel
14. Hoogheemraadschap van Rijnland
15. Waterschap Rivierland
16. Waterschap Scheldtstroom
17. Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard
18. Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden
19. Waterschap Vallei en Veluwe
20. Waterschap Vechtstroom
21. Waterschap Zuiderzeeland



Het PRO Zuid-Holland bestuur heeft, onder andere, de taak om verkiezingsdeelname te faciliteren voor de 4 waterschappen die hun hoofdzetel hebben in Zuid-Holland. Dat zijn Delfland, Hollandse Delta, Rijnland en Schieland en de Krimpenerwaard.

Stand van zaken nu

In 17 van 21 waterschappen heeft de PvdA steeds apart deelgenomen aan de verkiezingen. GroenLinks doet sinds 2009 mee aan de waterschapsverkiezingen via Water Natuurlijk, evenals D66. Die samenwerking bestaat nog steeds, en sinds 2023 is ook Volt aangesloten. Veel leden van GroenLinks zijn momenteel actief via Water Natuurlijk in de waterschappen. Eerder dit jaar hebben de landelijke partijbesturen van PvdA en GL (net als die van WN, D66 en Volt) voorgesteld om met Progressief Nederland via een gezamenlijke lijst met Water Natuurlijk, D66 en Volt aan de waterschapsverkiezingen deel te nemen. De beslissing ligt echter bij de leden van PRO, die ingezetenen zijn in de waterschappen. Door deze lokale besluitvorming is het mogelijk rekening te houden met regionale verschillen. Wat precies de waterschappen doen en hoe beide partijen daar nu vertegenwoordigd zijn, kunt u verderop in dit document nalezen.

Stem leden

Als provinciale besturen betrekken wij onze leden bij de besluitvorming over hoe we de volgende waterschapsverkiezingen ingaan. Tijdens de ALV van 11 juli krijgt u een keuze voorgelegd tussen deelname aan de waterschapsverkiezingen met een eigen lijst (Progressief Nederland) of met een gezamenlijke lijst met daarop Progressief Nederland, Water Natuurlijk, D66 en Volt. Voor elke variant geven we hierna enkele argumenten. We hebben geprobeerd om de argumenten netjes en evenwichtig weer te geven. Het besluit is aan de leden.

Optie 1: PRO

Bij deze optie doet PRO in 2027 zelfstandig mee aan de waterschapsverkiezingen, onder eigen naam. Tot juli 2026 worden alle procedures voorbereid en in gang gezet door de provinciale besturen van GroenLinks en Partij van de Arbeid gezamenlijk, en daarna door het provinciale Zuid-Holland bestuur van PRO.

Argumenten:

- **Een zelfbewuste nieuwe partij vraagt om een eigen kieslijst.** Onze nieuwe partij Progressief Nederland moet alles op alles zetten om een sterk “merk” te worden. De vraag is of het dan verstandig is om een lijstcombinatie aan te gaan met andere partijen.
- **Herkenbaarheid** is het grootst als er geen verschillen zitten tussen benaming van de lijst voor de provincie en die van het waterschap. De verkiezingen voor waterschappen en Provinciale Staten zijn op dezelfde dag. Dezelfde naam op beide stembiljetten op herkenbare eigen lijsten vergroot de vindbaarheid op het stembiljet. Kiezers zullen op het stembiljet PRO minder makkelijk kunnen vinden als deze vermeld staat in een opsomming met andere partijen. Ook in de campagne is het makkelijker: we zullen niets uit hoeven te leggen over waarom we bij de waterschappen wel samenwerken met D66 en voor de provincie er juist campagne tegen voeren.
- **Water Natuurlijk is een onbekend merk en heeft politiek weinig waarde.** De bekendheid van Water Natuurlijk is laag onder de kiezers. Samen een lijst met Water Natuurlijk maakt de herkenbaarheid dus ook kleiner.
- **Samenwerking met D66 en Volt kan kiezers doen twifelen of we wel echt groen, sociaal en progressief zijn.** PRO kan als zelfstandige partij in de waterschappen een duidelijk en herkenbaar groen en sociaal gezicht hebben. De combinatie met D66 en Volt is voorgesteld vanuit onze landelijke besturen voor de recente landelijke coalitievorming en houdt geen rekening met de uitkomsten van die coalitievorming en de verslechterende samenwerking met D66 in de Provinciale Staten. Zeker nu D66 landelijk niet kiest voor groen en sociaal kan een gezamenlijke lijst met D66 kiezers in verwarring brengen of deze combinatie lijst wel echt groen en sociaal is. De weerzin tegen één van de partijen van een gezamenlijke lijst kan kiezers ervan weerhouden om op de gezamenlijke lijst te stemmen.

- **Geen freeridergedrag belonen.** D66 en Volt hebben aangegeven dat ze weinig energie kunnen/willen stoppen in de campagne voor de waterschapsverkiezingen. Ze zijn vooral betrokken bij de landelijke besprekingen over de naamsaanduiding boven de lijst, het verkiezingsreglement en het basis verkiezingsprogramma. Het kan daarom voelen als freeriders gedrag wanneer PRO en WN alle voorbereidingen per waterschap moeten uitvoeren.
- **Progressieve samenwerking kan je ook regelen na de verkiezingen.** PRO is voor progressieve samenwerking, maar dit kunnen we ook regelen met Water Natuurlijk via een akkoord rond de verkiezingen. De moties bij het vorige landelijke congres vragen weliswaar om verbreding van de linkse samenwerking, maar specifiek niet om samenwerking met D66 en Volt.
- **Organisatorisch veel makkelijker.** Het samenstellen van een gezamenlijke lijst heeft meer voeten in aarde dan deelnemen met een eigen lijst. Zo moet er veel tijd worden gestopt in de samenwerking en gezamenlijke besluitvorming in de kandidatencommissies. Daarnaast is de campagne voor je eigen lijst ook makkelijker op te zetten, omdat de krachten organisatorisch gebundeld kunnen worden met het campagne team voor de Provinciale Statenverkiezingen.

Optie 2: Samenvoeging van Aanduiding: PRO, Water Natuurlijk, D66, Volt

In dit scenario doet de PRO in 2027 mee aan de waterschapsverkiezingen door middel van een samenvoeging van aanduidingen (SvA) met D66, Volt en Water Natuurlijk. Voor deze SvA moeten de besturen van D66, PRO, Volt en Water Natuurlijk gezamenlijk procedures inrichten om tot één lijsttrekker, verkiezingsprogramma en kandidatenlijst te komen.

De provinciale besturen van GroenLinks en PvdA hebben allebei (na 1 juli: PRO Zuid-Holland) de statutaire taak om zorg te dragen voor de deelname aan de waterschapsverkiezingen. Echter D66 en Volt hebben aangegeven dat zij zich meer afzijdig zullen houden van de organisatie van de waterschapsverkiezingen in de provincie Zuid-Holland. Zij zullen slechts een beperkt aantal kandidaten leveren voor de kandidatenlijst.

Op landelijk niveau zijn D66 en Volt wel actief en hebben we ze meegeschreven aan het basis verkiezingsreglement en deelgenomen aan de gezamenlijke landelijke programmacommissie onder leiding van voormalig GL-PvdA Tweede Kamerlid Geert Gabriëls.

Argumenten:

- **We voorkomen versnippering en bundelen groene, progressieve krachten.** De gezamenlijke lijst, waarop alle namen van de betrokken partijen vermeld staan, heeft de voorkeur van de landelijke besturen van GL/PvdA, Water Natuurlijk, D66 en Volt. Met deze gezamenlijke lijst bundelen we de krachten op basis van gelijkwaardigheid en met herkenbaarheid voor elk van de deelnemende partijen. Zo voorkomen we de versnippering van groene, progressieve politiek en hebben we een grote kans dat we

in alle waterschappen de grootste fractie worden. Zo kunnen we de leiding nemen om groene, progressieve en sociale politiek te verwezenlijken als tegenwicht van de geborgde zetels van de boeren.

- **De inhoudelijke verschillen op watergebied zijn klein.** De gezamenlijke lijst past bij de oproepen in verschillende congresmoties om de progressieve samenwerking na de fusie verder te verbreden. Dit is geen opstap naar een bredere fusie, maar wel een duidelijke bundeling van groene, progressieve krachten. In de waterschappen zijn de inhoudelijke verschillen tussen onze partijen ook veel kleiner. GroenLinks en D'66 konden immers sinds 2009 ook al samen Water Natuurlijk steunen. Inhoudelijk is het verschil tussen Water Natuurlijk en PvdA ook klein, al zijn op sociaal-economisch vlak accentverschillen. Het verschil met conservatieve, rechtse partijen als BBB en VVD is juist wel heel groot is en dat is waar het in de campagne over moet gaan, niet over de verschillen tussen de groene, progressieve partijen. Een gezamenlijke lijst maakt het voor de groene, progressieve kiezer meteen duidelijk op welke lijst je moet stemmen. Binnen een gezamenlijke, grote fractie heeft een sociaal geluid de overhand, waar een eigen, kleinere fractie, meer ruimte laat voor een minder sociaal WN en/of zelfstandige deelname van D'66/Volt.
- **Voor ongeïnformeerde kiezers is de gezamenlijke lijst een aantrekkelijke keuze.** De meeste kiezers gaan helaas nog steeds niet heel bewust stemmen voor het waterschap. De waterschapsverkiezingen zijn daarom ook op dezelfde dag als de verkiezingen voor Provinciale Staten. De motivatie voor kiezers om te gaan stemmen ligt dan vooral bij de samenstelling van de Eerste Kamer en in mindere mate de provincie. Met een gezamenlijke lijst waar de namen van de afzonderlijke partijen herkenbaar op staan, maken we de keuze van kiezers voor het waterschap nog makkelijker. Wellicht verliezen we principiële kiezers vanwege de samenwerking met D'66 (of Volt), maar daar staat tegenover dat naar verwachting het merendeel van de kiezers hun partij van keuze zal volgen.
- **Een gezamenlijke lijst is minder vatbaar voor veranderende kiezersvoorkeuren.** GL/PvdA en D66 zijn in verkiezingsuitslag vaak communicerende vaten (als D66 goed scoort, scoort GL/PvdA minder en andersom). Met een gezamenlijke lijst zijn we dus minder kwetsbaar voor veranderende voorkeuren van zwevende kiezers.
- **We voorkomen dat GroenLinks-ers moeten kiezen tussen PRO of WN.** Leden van GL zijn nu actief in de waterschappen via Water Natuurlijk. We voorkomen met deze gezamenlijke lijst (en gezamenlijke fractie) dat actieve GL-leden in Water Natuurlijk moeten kiezen tussen PRO of WN. Het is onduidelijk wat het zou betekenen als alle GroenLinksers uit Water Natuurlijk zouden (moeten) stappen.
- **Samenwerking met Water Natuurlijk heeft inhoudelijke meerwaarde.** Water Natuurlijk is landelijk de op één na grootste waterschapspartij (na de BBB). Water Natuurlijk heeft een eigen partijorganisatie waarin veel inhoudelijk deskundige mensen actief zijn en levert ook veel goede waterschapsbestuurders. Binnen Water Natuurlijk zijn ook veel mensen actief die niet partijpolitiek actief zijn, maar wel werkzaam zijn in het groene domein. Water Natuurlijk is namelijk ooit ontstaan vanuit de natuur- en milieuorganisaties.

- **Een grotere fractie levert organisatorische slagkracht.** Een gezamenlijke lijst is bij de verkiezingen meer werk, maar dat wordt iets verminderd door het gezamenlijke verkiezingsreglement dat door de landelijke besturen wordt voorbereid. Na de verkiezingen is er bij een gezamenlijke lijst een kans op een grotere fractie. Die fractie kan dan het werk over meer fractieleden verdelen, waardoor elk fractielid meer tijd heeft voor contact met de achterban en het proactief nemen van politieke initiatieven; dus meer organisatorische slagkracht. En na de verkiezingen houdt elk verkozen lid contact met zijn eigen politieke partij.